

TAMPEREEN
YLIOPISTO

Sosnet
yliopistoverkosto

90

Esimerkki sopimusvalmistelusta: Sosiaalityön erikoistumiskoulutukset

16.2.2016 Tuula Kostainen,
selvityshenkilö kesä-lokakuu 2015

Sosiaalityön erikoistumiskoulutus, korkeakoulu- ja työelämäyhteydet

Plussat

Sosnet – sosiaalityön yliopistokoulutuksen yksiköiden (6) muodostama verkosto. Koko maanlaajuinen ja samalla alueellinen

2000-2015 Ammatillinen lisensiaattikoulutus, erikoisalut (5)

Määräaikaiset selvityshenkilöt, toisella työelämäntuntemus ja maksullisen koulutuksen tuntemus yliopistollisen täydennyskoulutuksen kautta

Miinukset

Sote-uudistus kesken, varsinkin sosiaalipalvelujen asema ja kehittäminen

Sosiaalityö jäsentymätön perus- ja erikoistumispalveluihin

Osaamistarpeiden kartoitus valtakunnallisesti ja työelämän osallistamistavat

Tunnustelu

Alueelliset työelämätapaukset kevät –kesä 2015

- Työkokouksia ja asiantuntijahaastatteluja sosiaalityön tulevaisuuden suunnasta, arvioita erikoistumistarpeista ja –aloista sekä mitä työnantajat ovat valmiita maksamaan erikoistumiskoulutuksesta
- Toimivat myös tiedotuskanavana uudesta koulutuksesta

Kyselykartoitukset

Koko maa, webropol ja STM:n verkkoavoriihi, elokuu 2015

- Puolistrukturoitu kysely kuntiin, valtiolle, oppilaitoksiin, terveydenhuollon yksiköihin, osaamiskeskuksiin: Millaista erikoisosaamista tarvitaan perusosaamisen lisäksi sosiaalityössä? Alojen priorisointi. 369 vastaajaa, 135 sivua tekstiä
- STM, Fountain Parkin verkkoavoriihi kohdistettiin sosiaalialalle, sosionomit sosiaalityöntekijöiden lisäksi

Työelämätilaisuudet

Elokuu-syyskuu 2015

- Työelämän asiantuntijaryhmä, Sosnetin tukiryhmän rinnalle alusta alkaen, kutsuttu kesäkuu 2015
- Erikoistumiskoulutuksen tulevaisuus ja työelämätarpeet –seminaari Helsinki, kutsuseminaari Huoltaja-säätiön kanssa, työelämäpuheenvuorot ja verkkoavoriiehen työstäminen ryhmissä, elokuu 2015
- Erikoisalakohtaiset työelämän asiantuntijaryhmät, elo-syyskuu 2015

Työelämän osallistaminen – jäsentävät keskustelut

Alueelliset työelämätapaukset 2-8/2015

- Itä-Suomen yliopiston ja Pohjois-Karjalan Siun sote-hankkeen valmistelutyöryhmän tapaaminen
- Pääkaupunkiseudun sosiaalijohdon verkostotilaisuus
- Lapin sosiaalijohdon verkostotilaisuus
- Sosiaalityön yksiköiden kevätseminaari Turku
- Tampereen yliopiston opetus- ja tutkimuslinikkavastaavat (Hämeenlinna, Pori, Seinäjoki, Tampere)
- Tampereen kaupungin tilaaja- ja suunnittelupäälliköiden haastattelut

Kutsuttu työelämän asiantuntijaryhmä (14)

- Johto- ja asiantuntijatehtävissä olevat asiantuntijat
- Sosiaalialan eri työalueet kunnassa, järjestöt, sairaanhoitopiirit
- Sosiaalialan osaamiskeskukset
- Kuntaliitto
- Ammattiliitto
- Ylisosiaalineuvos

Työelämäasiantuntijoiden osallistamisen tapa

- **Alueelliset keskustelut tarpeista**
- Kantaa ottava **keskustelu** kentän **kartoittavan kyselyn pohjalta** (tarpeet, osaamistavoitteet, sisältö, rakenne, laajuus)
- **Työelämäseminaarissa työelämän puheenvuorot**
- Selvityshenkilöiden tekemä **erikoisalojen mallinnus ja niiden kommentointi**
- **Sopimusluonnosten kommentointi**
- Erikoisalojen opetussuunnitelmat ja niiden **kommentointi**

Miten työelämän edustajien mielipiteet näkyvät osaamistavoitteiden ja asiantuntijuuden osoittamisen kirjaamisen muotoutumisessa?

Osaamistavoitteet ja *alustava opetussuunnitelma*

- Työelämä näkyy eri tavoin erikoisaloissa
- VNA 20 a § erikoistumiskoulutuksen tavoitteet
- **Lapsi-, nuoriso- ja perhesosiaalityö:** sopimusteksti on laaja ja yksityiskohtainen, 2 sivua A4
- **Kuntouttava sosiaalityö:** Konkretisointi ja muotoilut, tavoitteiden fokusointi erityisosaamiseen vs. perusosaaminen, akuutit työelämän tarpeet
- **Rakenteellinen sosiaalityö:** tiettyjen asioiden korostaminen, lisäyksiä, asiantuntijuuden paikan perustelut
- **Hyvinvointipalvelut:** Kommentit ”yleiskannustavia”

Asiantuntijuuden osoittaminen

- Periaatteita:
 - ✓ Oppimistehtävien arviointi yhdessä työelämäedustajan kanssa
 - ✓ Vertaisarviointi
 - ✓ Lopputyön, tieteellis-käytännöllisen kehittämistehtävän tekotavat
- ❑ Työelämä nivotaan kiinteästi opetuksen toteutuksen suunnitteluun
- ❑ Opetukseen osallistuminen

Rakenteellinen sosiaalityö (sopimus, liite2)

- **Työelämäkommentit:**
 - ”että opiskelijoita rohkaistaisiin ja voimaannutettaisiin toteuttamaan rakenteellista sosiaalityötä. Voimaantumisen lisäksi he tarvitsevat myös käytännön menetelmiä, esimerkkejä ja ihan malleja miten rakenteellista sosiaalityötä on toteutettu”
 - ”Valmis laittamaan ihan tuohon osaamistavoitteisiin ja rakenteeseen mediatyöskentelyn (isommin ja laajemmin mitä se nyt on) ja ihan tehtäväksi lehdistötiedotteen laatimisen, haastattelun kohteena olemisen harjoittamisen, jonkinasteisen lobbauksen tarpeellisuuden tiedostamisen.”
 - ” Tulisi korostaa sosiaalisten vaikutusten ennakointia ja arviointia, sekä sosiaalityön tietotuotannon menetelmiä.”
 - ” Sosiaalitalouden kokonaisuus olisi tarpeellinen. ”
2. Opiskelija hallitsee rakenteellisen sosiaalityön asiantuntijaroolin edellyttämän tieteellisammattillisen erikoisosaamisen ja sen yhteydet toimintaympäristöön. Opiskelijalla on:
- tietoa yhteiskunnallisen kontekstin yhteyksistä ihmisen hyvinvointiin sekä ymmärrys rakenteellisen sosiaalityön ja vaikuttamisen eri tasoista ja muodoista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintakentällä että laajemmin yhteiskunnassa.
 - tietoa ja taitoa jäsentää kriittisesti ja analyttisesti palvelujärjestelmien toimintaa ja vallan rakenteita.
 - valmius toimia vahvana rakenteellisen sosiaalityön erityisasiantuntijana ja jatkuvasti kehittää omaa asiantuntijuuttaan.
 - taitoa toimia tiedontuottajana ja käyttää siinä tarvittavia erilaisia sosiaalityön tiedontuotannon menetelmiä (mm. sosiaalisten vaikutusten arviointi ja ennakointi, sosiaalinen raportointi, julkisuustyö, mediaosaaminen) sekä sosiaalitalouden perusvälineitä työssään.
 - valmius osallistua hyvinvointikertomusten ja erilaisten politiikkaohjelmien laadintaan.

Kuntouttava sosiaalityö, ote sopimuksen liitteestä 2 (fokus ”pirulliset ongelmat”, akuutit tarpeet, konkretia):

- 2. Kykenee toimimaan vaativissa tilanteissa elävien asiakasryhmien kanssa tehtävässä kuntouttavassa sosiaalityössä
- kykenee yhdistämään sosiaalityön ja kuntoutuksen käsitteelliset ja toiminnalliset lähtökohdat vaativissa tilanteissa elävien asiakasryhmien kanssa tehtävässä sosiaalityössä ja kuntoutumisprosessien tukemisessa.
- kykenee syventämään osaamistaan huono-osaisuuteen vaikuttavista tekijöistä (esim. päihde- ja mielenterveysongelmat, pitkäaikaistyöttömyys, asunnottomuus, vammaisuus, työkyvyttömyys, pakolaisuus, lähisuhdeväkivalta, rikostaustaisuus) ja niiden arvioinnista
- kykenee soveltamaan ja kehittämään kuntouttavan sosiaalityön työmenetelmiä moniammatillisissa palveluissa (esim. aikuissosiaalityö, terveydenhuollon ja kuntoutuksen sosiaalityö, päihde- ja mielenterveyskuntoutus, väkivaltatyö, rikosseuraamusalan työ ja asumissosiaalisen työn tehtävät)
- hankkii erityisosaamista psykososiaalisesti kuormittuneiden, traumatisoituneiden ja marginalisoituneita asiakkaiden ja heidän läheissuhteidensa kohtaamiseen ja tukemiseen ammatillisen työn ja vertaistuen avulla
- omaa valmiudet rakenteelliseen työhön, jolla edistetään yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta, ja jonka avulla kuntouttavan sosiaalityön asiantuntemus tuodaan osaksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelua ja päätöksentekoa kunnissa, järjestöissä ja yksityisellä sektorilla

Sopimusvalmisteluprosessi 6-10/2015, Sosnet

Neljän erikoisalasopimuksen allekirjoitus kuudessa yliopistossa

Kiitos: erinomainen käytännöllinen tuki Unifilta